

Metodický průvodce pro učitele
Pracovní listy

Atentát **na Reinharda Heydricha**

*nejvýznamnější odbojový čin
2. světové války*

ANLET

ASUD

Zpracovali: **Mgr. Pavel Martinovský, PhDr. Martina Boldišová (Asociace učitelů dějepisu České republiky),
Ing. Jaroslav Houška v rámci vzdělávacího projektu Asociace nositelů legionářských tradic, který je
realizován za podpory Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy**

První vydání

Rok vydání: 2011

Vydala: **Asociace nositelů legionářských tradic, o.s.**

**www.asud.cz
www.anlet.cz**

Metodický průvodce pro učitele

Vážené kolegyně a vážení kolegové,

dostává se Vám do rukou metodický průvodce. Záměrně používáme slovo průvodce, neboť Vás chceme provést možnostmi, které nás při výuce napadly, nebo které jsme si sami vyzkoušeli. Rozhodně nechceme naše nápady (které jsme stejně ve velké míře odkoukali, nebo upravili) brát jako bernou minci. Ne. Průvodce má provázet, inspirovat, přivést k dalším – Vaším nápadům.

Svémi nápady – otázkami jsme se snažili zaměřit také na několik aktuálních problematik, jimž je věnován prostor nejen v hodinách dějepisu:

- jedná se o využití textu, tedy rozvoj čtenářské gramotnosti,
- snažili jsme se o využití mezipředmětových vztahů, s tématem knihy se nabízí především propojení s dalšími společenskovědními obory, zeměpisem a pochopitelně českým jazykem – slohem a literaturou,
- rádi bychom podpořili snahu ukázat žákům, že neexistují jen „velké dějiny“, ale jsou i „malé dějiny“, které se mohou týkat každého z nás; s čímž je spojena i otázka obyčejného člověka, jakéhosi nehrdinského hrdiny,
- v neposlední řadě jsme se snažili vytvořit otevřené otázky a úkoly, nad kterými se žáci zamyslí, při vytváření odpovědí využijí argumentace, již podloží konkrétními podklady (z knihy); i více odpovědí může být správných – což vytváří prostor k diskusi.

Slovníček – klíčová slova

Daný soupis může posloužit jednak jako přehled klíčových slov, která se v knize objevují.

Ale může posloužit i při výuce jiných předmětů v rámci mezipředmětových vztahů jako zdroj pro další úkoly:

- například mohou žáci zjišťovat význam slov a sousloví,
- nebo si žáci mohou vybrat několik slov a vytvořit *myšlenkovou mapu* – s tím, že výběr slov objasní,
- nebo slova vybere vyučující a žáci musí objasnit, proč a jak k sobě pojmy patří,
- nebo vybrané pojmy seřadí podle časového sledu (což nelze u všech).

Samozřejmě během plnění úkolů by měli žáci pracovat s knihou.

achtung anšlus Anthropoid arbitráž atentát BIOSCOPI diverzní činnost exilová vláda genocida Gestapo heydrichiáda ilegální tiskoviny JINDRA konfident	krypta kyanid legie mobilizace nacismus norimberské zákony NSDAP Obrana národa orel OUT DISTANCE Percentage Politické ústředí Protektorát PVVZ	RAF říšský protektor SILVER A SILVER B Sokol SS stanné právo stanný soud TIN Tři králové ÚVOD Wehrmacht
---	---	--

Soupis míst,

s nimiž se v knize pracuje.

Jednak může přehled posloužit pro orientaci, ale můžete s názvy míst pracovat, žáci na základě práce s knihou:

- k vybraným místům připíší, jak souvisí s danou dobou, co se tam odehrálo atp.,
- místo najdou na mapě,
- k místu přiřadí osobnosti, které s danou lokalitou souvisí.

Agde Berlín Berlín – Plötzensee Buchenwald Hlávkovy koleje Hůrka (Králíky) Cholmondeley Leszno Ležáky Lidice Londýn Mauthausen	Mnichov Nehvizdy Osvětim Panenské Břežany Praha – kostel sv. Cyrila a Metoděje Plzeň – Lobzy Praha – Kobylisy Praha – Petschkův palác Praha – Ruzyně Praha – V Holešovičkách Místek Terezín
---	--

Rozdělení knihy (slouží pro rychlou orientaci)

<i>strany</i>	<i>tematický celek</i>
2 až 7	Mnichovská dohoda
8 až 11	odboj
12 až 17	2. světová válka
18 až 23	Heydrich
24 až 29	atentát - přípravy
30 až 37	atentát – průběh a následky
38 až 45	heydrichiáda
46 až 47	pomníky

Obecné pokyny ke dvojstránkám

Každá dvojstránka tvoří uzavřený celek (na výstavě odpovídá obsahu panelu). Každá dvojstránka obsahuje 3 složky:

- text
- obrazový materiál (nejčastěji fotografie)
- citát psaný bílým písmem v černém obdélníku (s autorem citátu) – dále jen „citát“.

K většině dvojstránek jsme také zařadili rozšířené úkoly, při kterých musí žáci používat i jiné zdroje než samotnou knihu.

strany 2 a 3

Citát na str. 2 může posloužit jako motivace pro práci – odpovědi na otázky typu:

Zjistěte, jak vláda ČSR reagovala na Hitlerova slova?
Byl lid připraven bránit vlast?
Byla připravena země jako celek?
Jak se k dané situaci stavěly Velká Británie a Francie?

Seznamte se se situací v ohrožené republice.
Najděte – uveďte možnosti, jakými mohlo/ nemohlo Československo reagovat; sice od hrozby až po odstoupení prezidenta Beneše.
Využijte obrazového materiálu a textu na dvojstraně.
Zamyslete se nad mapou okleštěné republiky – uvědomte si význam veršů, jak korespondují s ostatními obrázky (vlevo nahoře).

Rozšířené úkoly:

Pokuste se vysvětlit, jak citát koresponduje s politikou prezidenta Beneše a politikou appeasementu?

strany 4 a 5

Citát: *Hrozným zločinem* myslí W. Churchill Mnichov, tedy naplnění Mnichovské dohody a dopad na obyvatelstvo – jak se změnila situace na území republiky?

Práce s fotografiemi: všimněte si reakcí lidí, zkuste vysvětlit jejich gesta, jejich postoj. Podle fotografií zhodnoťte, jaká byla nálada mezi obyvatelstvem. Fotografie porovnejte s fotografií pražských Němců. Němečtí okupanti měli připravený „Rozkas pro Obyvatele“. Z fotografie „Rozkasu“ se dá vyčíst, do jaké míry se okupanti skutečně připravili. Najděte v něm chyby. Nad „Rozkasem“ se zamyslete, všimněte si dalších fotografií – jaký měl faktický dopad pro obyvatele? Prohlédněte si fotografie německé armády v Praze, jak na vás fotografie působí?

Rozšířené úkoly:

Zkuste najít fotografie s podobným námětem z vašeho regionu.
Zkuste najít zápis v kronice obce, nebo školy. Jak německá okupace probíhala?

strany 6 a 7

Citát: zamyslete se nad slovy K. Henleina (rozšířený úkol – zjistěte co nejvíce o Henleinovi, např. kdo to byl, odkud pocházel, jaká byla jeho role před Mnichovem, jaká za Protektorátu)

Jak se Češi chovali (co dělali), i když (ačkoliv / protože) si byli vědomi, že bude snahou Němců Henleinova slova naplnit?

Jak fungoval odboj? Jaké odbojové skupiny na území Protektorátu existovaly?

Jaký byl další osud členů odbojových skupin?

Všimněte si civilního života členů v době před příchodem Němců – např. členství v organizacích. Dá se vytvořit nějaký (jaký?) názor na členy odboje z pohledu do jejich soukromí?

Rozšířené úkoly:

Zkuste si o některém z uvedených odbojářů zjistit více informací.

Zkuste nalézt informace o odboji a jeho formě v okolí vaší školy / vašeho bydliště.

strany 8 a 9

Citát: představte si, že uvedená slova jsou zákonem, který v Protektorátu platí.

Jak by takový zákon ovlivnil život obyvatelstva?

Co by se asi dělo – co se skutečně dělo těm, kteří daný zákon porušili?

Všímejte si věku obětí.

Rozšířené úkoly:

Zjistěte více o Janu Opletalovi, za jakých okolností zemřel. Najděte – přečtěte si literární ukázkou, která se vztahuje k událostem (např. Vyšší princip).

strany 10 a 11

Citát: v citaci v jednom z prvních ilegálních letáků se píše o náboženských pohnutkách – v rámci celé knihy zkuste zjistit, v jaké míře se do přípravy a provedení atentátu a do odboje vůbec angažovala církev.

Najděte příklady těch, kteří se *nekrčili* – popište jejich činnost.

Koresponduje tento citát nějak se dvěma předchozími?

Kudy odcházeli ti, kteří se rozhodli proti nacismu bojovat v zahraničí?

Který stát byl první „zastávkou“ těch, kteří odešli bojovat do zahraničí?

Jaké nástrahy si museli prožít cestou do Velké Británie?

Najděte na mapě místa spojená s pobytem čs. vojáků

Zjistěte, jaké byly formy odboje.

strany 12 a 13

Citát: uvedený text písně je novodobý. Mohl by však zaznít v době II. světové války? Kdo by ho případně vyřkl a při jaké příležitosti?
Koresponduje nějak citát s fotografií strany z deníku J. Loudy?

Popište, jak fungovaly čs. zahraniční jednotky; jak vypadal denní režim vojáků, jejich příprava, případně s jakými potížemi se museli vypořádat?
U jedné z fotografií se opět setkáme s informací, že vojáci byli členy Sokola. Má tato skutečnost nějaký význam pro formování našich jednotek v zahraničí?

Rozšířené úkoly:

K tématu Sokol: zjistěte roli Sokola v době před vznikem republiky, za první republiky. Jaký byl další osud členů Sokola po 2. světové válce? Porovnejte s činností organizace Orel.

strany 14 a 15

Citát: podložte tvrzení, které vyšlo v Timesech, konkrétními skutky našich vojáků. Porovnejte citát se slovy – citátem W. Churchilla na straně 4.
Dá se při porovnání obou citátů najít určitý posun v postavení čs. jednotek, popř. v nazírání na Československo?

Sledujte na fotografiích život jednotek v Británii, popište, jak probíhala příprava (možno využít i dvojstrany 12-13 a 26-27).

Rozšířené úkoly:

Porovnejte situaci, zachycenou na fotografiích v knize, s vyobrazeným životem čs. zahraničních jednotek v knihách a filmech (např. Nebeští jezdci, Tmavomodrý svět).
Najděte – zjistěte znaky našich perutí, jména a osudy pilotů.
Proč si dodnes lidé v Británii váží našich letců – našli byste o této skutečnosti nějaký doklad?

strany 16 a 17

Citát: Najděte na dvojstraně fotografii, která podporuje tvrzení K. H. Franka. Naopak, najděte jednak na dvojstraně, jednak v rámci celé knihy fotografie, které potvrdí, že se K. H. Frank mýlil. Svůj výběr odůvodněte.

U jedné z fotografií si přečtete sousloví *ilegální práce*. Zkuste pomocí dalších fotografií toto slovní spojení vysvětlit.

Všimněte si osudů jedinců, kteří se do *ilegální práce* zapojili. Co chtěli svou činností dokázat? Co je čekalo?

Všimněte si, že odboj probíhal napříč politickým spektrem.

Rozšířené úkoly:

Zjistěte, ve kterých dobách ještě na dnešním území ČR probíhala ilegální činnost. Jaký byl v daných dobách osud účastníků ilegální činnosti?

Zjistěte informace o K. H. Frankovi. Jaká byla jeho role v Protektorátu?
Porovnejte získané informace o odboji se záběry z filmů, např. Želary.

strany 18 až 21

Citáty: Spojte si oba citáty a zkuste formulovat, jaký názor měl R. Heydrich na Čechy. Pomocí fotografií podložte jeho slova konkrétními činy (jak je naplňoval).

R. Heydrich bývá označován jako vzor německého velitele, jako ideál germánské rasy. Pomocí fotografií na dvojstranách zkuste dané tvrzení potvrdit. Proč byl R. Heydrich jmenován zastupujícím říšským protektorem pro území Čechy a Morava? (i na předchozích stranách)

Rozšířené úkoly:

Vzhledem k náplni knihy je stranou ponechána otázka holocaustu. Z jiných zdrojů zkuste v tuto chvíli holocaust „zapojit“ do dění v Protektorátu. Jakou roli zde hrál R. Heydrich?

strany 22 a 23

Citát z protektorátního tisku se chlubí úspěchy Německa. Porovnejte tento názor s fotografiemi na dvojstraně. O čem fotografie vypovídají?

Jak se vyvíjela politická situace za hranicemi Německa?

Do jaké role se Československo (čs. prezident) na mezinárodním poli postupně dostávali?

Zjistěte, co se mezitím dělo v Protektorátu.

Jak na zahraniční politiky působila situace v Protektorátu – jaká situace tam byla (možno využít i předchozích dvojstran)?

Které státy se stávají spojencem ČSR?

Rozšířené úkoly:

Zjistěte data, kdy a s kým byly podepsány v době 2. světové války mezinárodní smlouvy.

strany 24 a 25

Citát K. H. Franka byl velmi nadnesený. Oponujte mu, proč *experiment se samostatným českým státem* neskončil?

Na stranu druhou uveďte příklady, jak se K. H. Frank a nacisté snažil slova (hrozbu) naplnit (možno využít i dalších dvojstránek).

Naplňování hrozby a zostřený režim v Protektorátu ohrozil přípravu atentátu. Najděte oběti příprav atentátu. Pokuste se vysvětlit (pochopit), proč takové oběti byly nutné.

Rozšířené úkoly:

Porovnejte přípravy – oběti na území Protektorátu s podobně pojatou akcí – vyloděním v Normandii. Jaké činnosti Spojenců předcházely vlastnímu vylodění?

strany 26 a 27

Citát: Potvrďte za pomoci mapy (atlasu) oprávněnost slov F. Moravce – zhodnoťte mezinárodní situaci, jak probíhal přelom ve válce.

Diskutujte na téma, jak by mohl vypadat agent – atentátník – výsadkář. Využijte svých znalostí z filmů. Vytvořte charakteristiku ideálního agenta.

Popište za pomoci fotografií, jak probíhala příprava čs. vojáků, určených pro výsadky.

Porovnejte krátké životopisy Gabčíka a Kubiše. Sledujte jejich životní příběh.

Porovnejte vaši představu o agentovi s realitou – skutečnými agenty z čs. jednotek.

Diskutujte nad rozdíly (nebo shodami) mezi vaší představou a realitou.

Rozšířené úkoly:

Najděte a zjistěte životní osudy dalších parašutistů.

strany 28 a 29

Citát: Mohla by být slova A. Opálky vyřita na uniformách parašutistů? Odůvodni své tvrzení. Najdi v knize argumenty potvrzující tato slova.

Mohla by mít tato kniha Opálkova slova v podtitulu? Mohla by být mottem knihy?

Odůvodněte svůj názor.

Popište (charakterizujte) další hrdiny – parašutisty. Zjistěte, jaké je pronásledovaly potíže.

Popište jejich techniku, výzbroj a výstroj (možno využít i předchozí strany).

Rozšířené úkoly:

Vypište si názvy jednotlivých skupin, zkuste o nich zjistit co nejvíce informací.

Charakteristika osob.

strany 30 až 33

Citáty:

- na straně 30: Pomocí textu a fotografií v knize potvrďte, že Kubiš s Gabčíkem dostáli svému slibu. Kdo další z osob uvedených v knize by mohl podobný slib složit a naplnit? Argumentujte příklady konkrétních činů.

- na straně 32: Citát J. Zelenky-Hajského může znít prapodivně. Pokuste se pomocí fotografií a textů – osudů u nich tento citát – vzkaz pochopit, vysvětlit.

Na celý atentát jako na akci se nesmí pohlížet zjednodušenou formou: seskok – atentát. Ve skutečnosti se jedná o sled mnoha událostí. Zkuste najít několik událostí, setkání apod., které proběhly mezi seskokem a samotným atentátem. Pokuste se zjistit, koho všeho se jednotlivá setkání týkala. Jaký byl osud těchto lidí (i na jiných dvojstranách)? Jak aktéři těchto setkání skončili?

Všímejte si jednotlivých občanů, jejich povolání, členství v organizacích.

strany 34 a 35

Citát: Slova R. Heydricha se váží ke korunovační koruně. Mohla by se tato slova vázat i k jeho činnosti v čele Protektorátu? Pokud se rozhodnete pro nějaký názor, argumentujte za pomoci fotografií a textu z knihy.

Zkuste si odmyslet vše, co o Heydrichovi již víte. Na této dvojstraně byly fotografie seřazeny záměrně – jak na vás Heydrich působí? Pokuste se ho charakterizovat jen pomocí těchto fotografií. Změnil se nějak náhled na jeho osobu? Pokud ano, porovnejte svůj „záměrně upravený“ náhled s dalšími (např. již zjištěnými) informacemi o Heydrichovi. Kdyby tyto fotografie byly v dobové učebnici – co by si mohli o Heydrichovi myslet žáci v proněmecké protektorátní třídě?

strany 36 – 37

Citát: Všimněte si všech Heydrichových citací uvedených v knize. Do jaké míry s nimi koresponduje citace na straně 36?

Pokud již máte charakteristiku Heydricha – do jaké míry do ní uvedená slova zapadají? Co o autorovi vypovídají? Hodily by se k popisku nějaké Heydrichovy fotografie z knihy?

V knize je poměrně podrobný popis atentátu. Zkuste atentát vylíčit pohledem atentátníků – co asi prožívají? A naopak, zkuste popsat události pohledem Heydricha.

Pokud porovnáte oba popisy, změní se nějak náhled na některé skutečnosti (jaké a jak)?

Uvedené fotografie pomohou k větší plasticitě akce. Zároveň cosi vypovídají o vyšetřování. Pokuste se (v návaznosti na další dvojstrany) popsat, jak vyšetřování probíhalo, jaký mu Němci věnovali prostor a energii.

Rozšířené úkoly:

V citaci Heydrich odpovídal A. Speerovi – zjistěte o Speerovi informace, jaká byla jeho role v nacistické říši? Porovnejte popis v knize se ztvárněním ve filmu *Atentát*.

strany 38 a 39

Citát: Přečtěte si uvedený úryvek z Halasovy básně, pokuste se k básnickovým obrazům připojit historické události (práce např. s atlasem).

Pomocí fotografií a textu popište bezprostřední chvíle po atentátu.

Pokuste se vystihnout stav, do jakého němečtí okupanti tlačili českou veřejnost. Jak se měli Češi chovat, aby byli pokládáni za loajální občany Říše?

Jakých prostředků k přesvědčování bylo použito?

Pokuste se prostudovat snímek dobových novin. Kromě zpráv o atentátu obsahuje i další článek upozorňující na skutečný stav v Říši. Podaří se vám jej nalézt? (*Inzerát na pomoc v rámci Červeného kříže*).

Rozšířené úkoly:

Porovnejte své nabyté informace z textu s výjev (obrazy) z filmů z dané doby – např. *Protektor*.

strany 40 až 45

Citace: Použijte jednotlivé citace – pokuste se pomocí nich vysvětlit situaci v Protektorátu. Přiřaďte k nim fotografie z knihy, abyste zdůraznili jejich autenticitu.

Pomocí fotografií a popisků (osudů vybraných jedinců) se pokuste vysvětlit pojem heydrichiáda.

Sledujte osudy vybraných jedinců i rodin. Pokuste se formulovat, kam až německá brutalita zašla.

Popište osud parašutistů v době, kdy se ukrývali v kostele sv. Cyrila a Metoděje. Zjistěte co nejvíce informací o kostele.

Najděte v knize na fotografii K. Čurdu, zjistěte o něm, jaká byla jeho role před spuštěním akce směřující k provedení atentátu. Jaká byla jeho role v době heydrichiády?

Co mají společného obce Lidice a Ležáky?

Všímejte si osudů dalších lidí spojených s atentátem. Jaké záminky Němcům stačily? Jaký byl osud lidí podezřelých ze spolupráce s atentátníky? Jak byste hodnotili jejich postoj, skutek, za který trpěli?

Rozšířené úkoly:

Zjistěte další informace o vypálení Lidic a Ležáků. Pokuste se najít další obce s podobným osudem, např. na Slovensku (Ploština), nebo na Ukrajině (český Malín).

strany 46 a 47

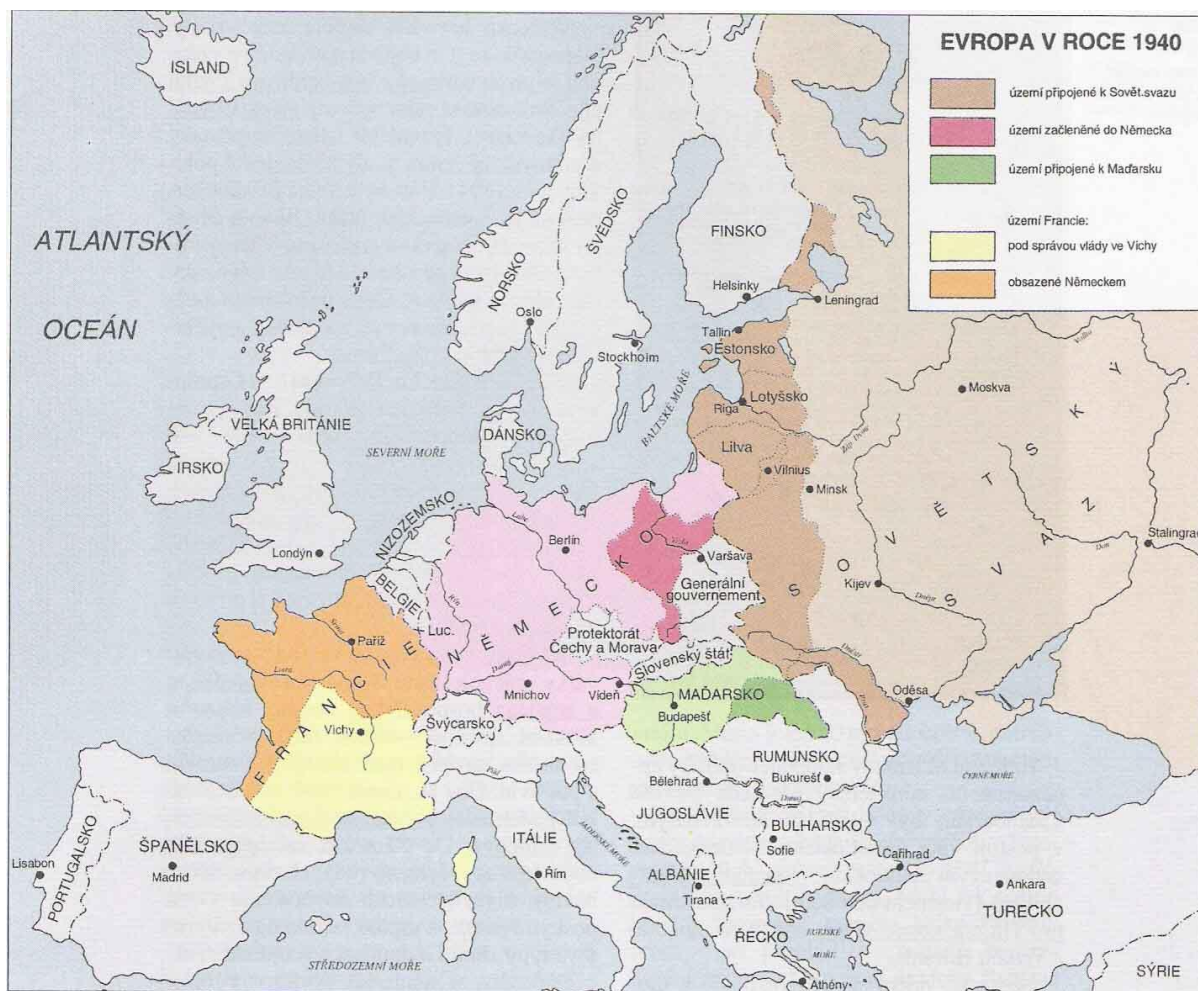
Citát: Zamyslete se nad posledním citátem v knize. Proč byl vybrán na konec knihy? Najdete v knize okamžiky, které by mohly citát doplnit (doprovodit)? Pokuste se najít další citát, který by uvedená slova R. Mareše doplnil.

Pokuste se fotografie na dvojstraně rozdělit do 3 skupin, abyste mohli vyjádřit, jaký měl atentát význam, jak promluvil do osudu válečné generace i do života dalších generací (*např. fotografie s prezidentem Benešem – byla obnovena republika; fotografie lidických dětí – připomínka tragického osudu popravených a snaha pomoci přeživším; pomníky – vklad do budoucnosti, aby se na oběti, díky nimž získal náš národ svobodu, nezapomnělo*).

Pracovní listy

Úkoly v rámci celé knihy:

Mapa – na základě informací u obrázku dokreslete do mapy, kudy (kterými cestami) opouštěli Češi i Slováci zem, do které přišla Hitlerova vojska:

Kapitoly:

Mnichov – podpis Mnichovské dohody je aktem, ke kterému směřuje několik příčin. Zkuste nějaké najít:

Příjezd Němců – porovnejte 2 fotografie: Na jedné jsou vyfotografováni Češi, všimněte si jejich gest, výrazů ve tváři. Prohlédněte si Němce vítající německou armádu. Zkuste k oběma fotografiím nalézt nějaký citát – slova, která najdete v černém rámečku na každém panelu. Svůj výběr odůvodněte.

Jaké byly Heydrichovy plány v Protektorátu?

Bylo nutné proti němu vystoupit?

Kdo je **skutečným hrdinou**? Může jím být soused?

Prostudujte cestu výsadkářů od výsadku až po jejich dopadení. Do života kolika lidí zasáhli?

Vyberte do tabulky 3 zajímavé osoby, které bychom mohli považovat za hrdiny:

Jméno			
Povolání			
Záliby / činnosti			
Jak pomáhali (jejich úkol)			
Jak skončili			
Jsou hrdiny – proč			

Prezident Beneš

Prezidenta Beneše zastihnete na mnoha fotografiích, sledujte jeho kroky.

Místo				
Jaký tam měl úkol				
S kým se setkal				
Kdo ho doprovázel				

Všimněte si fotografií, na nichž je zachycen prezident Beneš. Pokuste se vysledovat, jak se v průběhu války měnilo jeho postavení. Zjištěné informace porovnejte s oficiálním životopisem (např. na internetu).

Heydrichiáda

Reinhard Heydrich údajně řekl: *proč by Češi na mne stříleli?*
Zkuste najít alespoň 3 důvody, proč by mohli:

Pojem je spojen především s vypálením obcí Lidice a Ležáky. Zkuste najít další osudy spjaté s tvrdou německou pomstou.

Osoba		
Místo		
Činnost, pro kterou byla osoba podezřelá		
Jak osoba skončila		
Další podrobnosti		

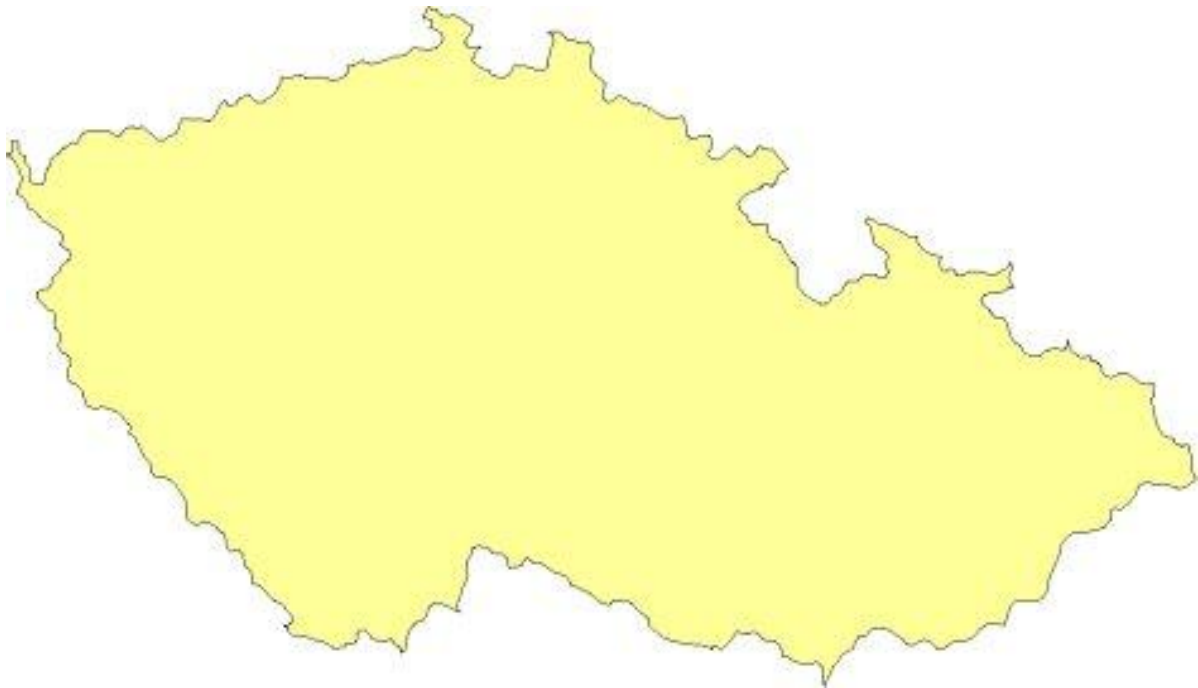
Památníky

Kde v Evropě a v Česku najdeme památníky, pamětní desky či jiná pamětní místa spjatá s operací Anthropoid?

Práce s mapou

V knize zjistěte **místo seskoku** parašutistů operace Anthropoid. Najděte město v atlase a zakreslete ho do dnešní mapy ČR. Zjistěte místa, kde v Protektorátu pobýval R. Heydrich – zakreslete je.

Zkuste najít místa dalších seskoků, zakreslete je a vyplňte tabulku.

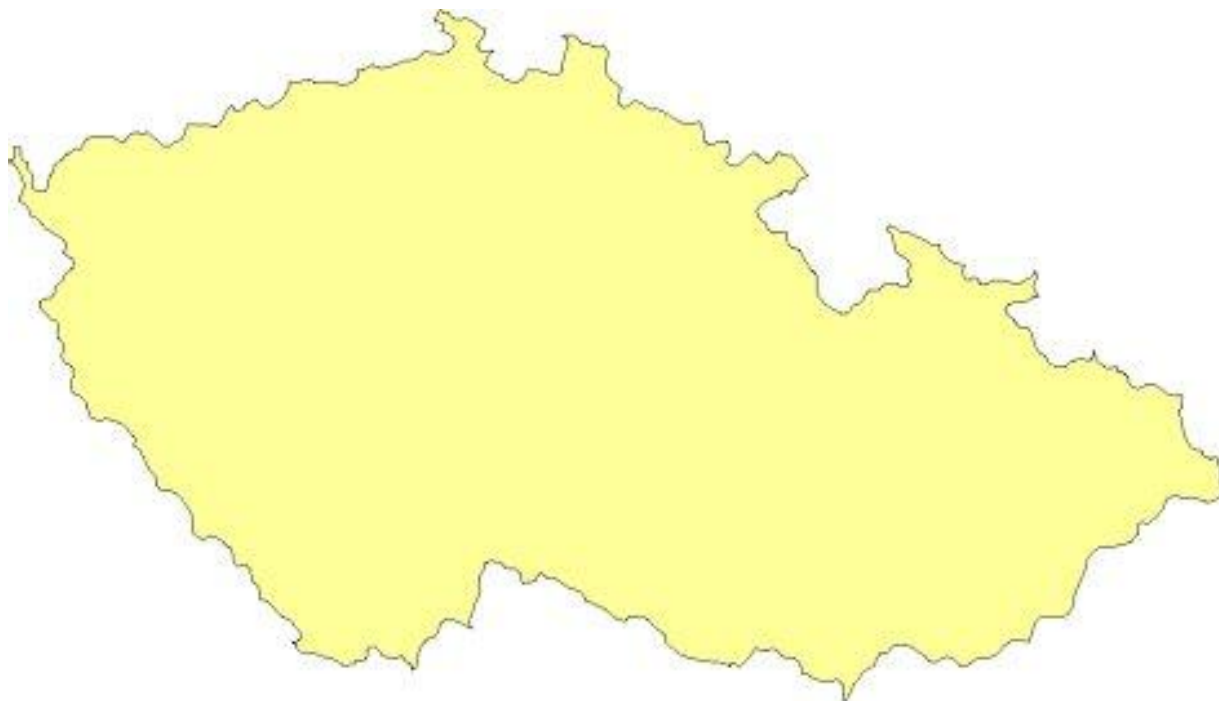
Místo seskoku	Název skupiny / jména jejích členů

Do plánu Prahy zakreslete křižovatku, kde došlo k atentátu. Zjistěte další místa v **Praze spojená s atentátem**. Zakreslete je. Vyplňte tabulku:

Místa v Praze spojená s atentátem	Jakým způsobem je spojeno (proč jsme místo uvedli)

Najděte v knize místa spojená s **odbojem proti Němcům**.
Místa zakreslete do mapy dnešní ČR, svůj výběr odůvodněte:

Strana	Místo v ČR spojené s odbojem	Se kterým člověkem (jméno) je místo spojeno	Jakým způsobem je spojeno s odbojem (proč jsme místo uvedli)

Citáty

a) Opište si Churchillův citát straně 4:

--

V knize najdete fotografie, na nichž je možno dokázat, že Winston Churchill svůj slib myslel vážně a že ho dodržel. Svůj výběr odůvodněte:

Co je na obrázku – krátký popis	Můj důvod, proč jsem vybral(a) obrázek

b) Opište si na straně 8 citát – výstražné varování zaměstnancům Poldiny hutě:

--

Zamyslete se nad tím, jakou činnost by mohli zaměstnanci provádět, aby patřili mezi podezřelé (inspirujte se popisky u obrázků na různých stranách knihy):

Strana	Popis obrázku	Činnost, která by mohla být (byla) pro Němce podezřelá

Jak vážně bylo varování myšleno?

c) Najděte – vypište dva citáty, kterými Němci vyjadřují svůj postoj k Čechům:

Najděte minimálně dva příklady, kterými dokážete, že se mezi Čechy našli tací, kteří se nenechali zastrašit:

Strana	Jméno	Jakým způsobem se „postavil(a)“ Němcům	Jaký byl další osud jmenovaného (jmenované)

Najděte příklady, jak Němci trestali ty, kteří přišli do styku s cizími agenty:

Strana	Popis obrázku	Proč jsem ho zařadil(a)

d) Podívejte se na citát na str. 28.

Adolf Opálka si do deníku zapsal:

--

Kdo to byl Adolf Opálka:

--

Najděte další jeho kamarády i z jiných skupin, zkuste o nich něco zjistit:

Jméno člena	Název skupiny	Podrobnosti o jeho životě / o jeho úkolu

e) Citát Jana Zelenky-Hajského ze str. 32 může znít divně. Opište ho:

--

Víte, co znamenalo, když někdo *souhlasil*?

--

Prohlédněte si fotografie a přečtěte si popisky k nim (str. 32 a 33). Pomohou vám vysvětlit výše uvedený citát?

Kdo je vyobrazen na fotografii	Proč jsem si ho vybral(a) – s jakým činem daný člověk <i>souhlasil</i>

Prohlédni si další strany, zkus najít další osudy – občany, kteří souhlasili a *neklidili se z cesty*:

Strana	Jméno	Proč jsem si ho vybral(a) – s jakým činem daný člověk <i>souhlasil</i>

f) Zapište si citát JUC. Rudolfa Mareše ze str. 46:

--

Najděte v knize příklady, co by mohl R. Mareš myslet slovy *svět má velké bolesti*:

Strana	Popis obrázku	Jaké <i>bolesti světa</i> popisuje

Myslíte si, že slova R. Mareše platí i dnes? Najděte příklady z dnešní doby a zdůvodněte své tvrzení, proč tomu tak je / není:

Stát	Událost / činnosti	Zdůvodnění, proč jsem si vybral tuto událost pro své tvrzení

Deníky

Deník parašutisty:

Dnes jsem se rozhodl opustit svou milovanou vlast, protože ...

Rozhodl jsem se pro cestu

Skončil jsem ve Velké Británii, zde....

Mé dny přípravy vypadaly takto

Do skupiny byli přiřazeni

Po seskoku jsem nejprve musel ...

Další činností bylo ...

Věděli jsme, že nejsme ohroženi jen my, ale i ti, kteří nám pomáhali, např....

Než jsme přikročili k atentátu, museli jsme ...

Atentát proběhl ...

Hned po atentátu jsme ...

Němci se snažili ...

Německá odplata byla krutá, např. ...

Ukrývali jsme se ...

Nakonec nás dostali ...

Vím, že na náš čin se nezapomene, protože ...

Deník odbojáře

Dnes jsem se rozhodl pracovat v odboji, protože ...

Vadilo mi, že Němci ...

Stýkal jsem se mimo jiné s ...

Ukrýval jsem se ...

V odboji jsem bojoval proti Němcům zejména tím, že jsem ...

Němci se mne snažili dostat, např. ...

Nejdříve vyslýchali mé rodiče, a když jim nic neřekli

Mou mladší sestřičku odvezli

Nakonec mne dopadli. Čeká mne ...

Nevím, kdo mne mohl zradit, možná

Myslím, že jsem svou prací v odboji pomohl

Zkuste napsat podobný **deník „obyčejného občana“**, který pomůže parašutistům:

Pracovní listy

k výstavám:

**Někomu život, někomu smrt
- 70. výročí operace Anthropoid**

Osudové roky české státnosti

Pracovní list 1

k výstavě Někomu život někomu smrt – 70. výročí operace ANTHROPOID

Jméno..... Škola.....

1. Jak se jmenoval plán útoku Adolfa Hitlera na Československo?

2. Kolik studentů popravili nacisté 17. listopadu 1939?

3. Kdy přišli první židovští vězni do židovského ghetta v Terezíně?

4. Napište krycí název operace, jejímž cílem bylo provést atentát na Heydricha:

5. U které obce byla skupina Anthropoid vysazena na českém území?

6. Ve které čtvrti a které ulici v Praze došlo k atentátu na R. Heydricha?

7. Jak se jmenovali parašutisté, kteří provedli atentát na R. Heydricha?

8. Která obec byla bezprostředně po atentátu vypálena?

9. Jak se jmenoval zrádce z řad parašutistů, které vyzradil jejich spolupracovníky z domácího odboje?

10. Kolik příbuzných a spolupracovníků z domácího odboje bylo popraveno?

Pracovní list 2

k výstavě Někomu život někomu smrt – 70. výročí operace ANTHROPOID

Jméno..... Třída.....

1. V jakém roce byl zřízen Protektorát Čechy a Morava?

- a) 1939
 - b) 1941
 - c) 1943
-

2. Jaký byl hlavní důvod, že západní spojenci vyhlásili v roce 1939 Německu válku?

- a) německá invaze do Polska, podpořená Slovenskem a SSSR
 - b) připojení Rakouska k Německu, tzv. anšlus
 - c) obsazení českých zemí německými vojsky
-

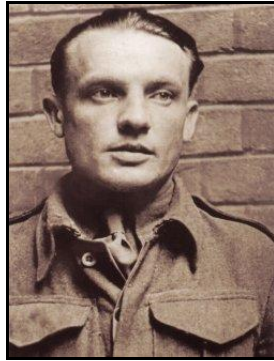
3. Napiš, které odbojové organizace působily v Protektorátu:

4. Na území Prahy 6 operovala významná odbojová skupina bývalých čs. důstojníků. Nacisté ji nazvali Tři králové. Doplněte k obrázkům jména členů skupiny:

5. Atentát na zastupujícího říšského protektora Reinharda Heydricha provedli 27. května 1942 dva parašutisté, příslušníci čs. zahraničních jednotek. Parašutisty zradil gestapu příslušník jiné výsadkové skupiny. Přiřaď jména k obrázkům:

- a) Josef Gabčík
- b) Jan Kubiš
- c) Karel Čurda

6. V koncentračním táboře Mauthausen bylo 24. 10. 1942 popraveno 294 českých vlastenců, kteří se zúčastnili odboje, pomáhali parašutistům nebo jen schvalovali atentát. Na jakém území leží Mauthausen a která známá herečka byla v tomto táboře také popravena?

- a) Rakousko / Anna Letenská
- b) Polsko / Adina Mandlová
- c) Německo / Nataša Golová

7. Po kolika letech byl odhalen památník obětem heydrichiády u chrámu sv. Cyrila a Metoděje v Resslově ulici v Praze 2?

- a) 55
 - b) 68
 - c) 70
-

Pracovní list 3

k výstavě Někomu život někomu smrt – 70. výročí operace ANTHROPOID

Jméno..... Třída.....

1. Jaký typ letadla byl použit pro výsadkové skupiny ANTHROPOID a SILVER A, které byly z Velké Británie vyslány do Protektorátu?

- d) Halifax
 - e) Wellington
 - f) Spitfire
-

2. Napište název zbraně na obrázku, kterou používali parašutisté v boji a byla určena i pro útok na Heydricha:

Název:

3. Jaké značky byl automobil, který používal Heydrich v Praze?

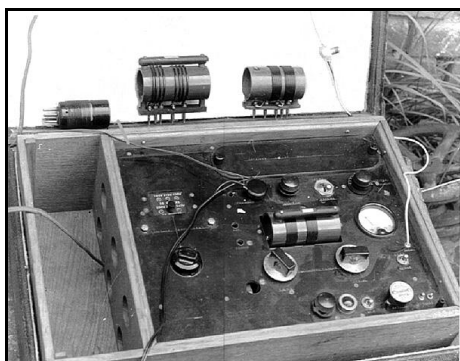
- a) BMW
- b) Mercedes
- c) Citroen

4. Při útoku na Heydricha byla použita speciální výbušnina, kterou rotmistr Jan Kubiš vrhnul na Heydrichův automobil. Jaký to byl druh výbušniny?

Název:

5. Radiotelegrafista Jiří Potůček byl vysazen ve skupině SILVER A. Byl spojovatelem mezi parašutisty a Londýnem. Jaký měla název jeho radiostanice?

Název:

6. Popiš, jaký první nejdůležitější úkol měli parašutisti po seskoku na území Protektorátu:

Úkol byl:

Pracovní list k výstavě

Osudové roky české státnosti

Jméno:Třída:.....

Najdi v příručce odpovídající informace a doplň:
1. Dohoda byl blok států, které spolu bojovaly v I. světové válce. Napiš jména států Dohody:
2. Kde vznikly československé legie? Napiš státy, kde se první legionáři soustřeďovali:
3. Na území České republiky najdeš velké množství různých pomníčků a památníků připomínajících oběti válek. Vzpomeň si alespoň za jeden ze svého okolí (bydliště, školy) a napiš, jaké události či komu je věnován a kde je umístěn:
4. První světová válka skončila (doplň):denměsíc.....rokhodin.....minut
5. Jaký symbol připomíná oběti padlých vojáků v I. světové válce a) slunečnice b) vlčí mák c) kopretina
6. Do vašich rukou vkládáme teď svou hořící pochodeň a vy ji neste dál. Kdyby vám uhasla, vzpomeňte na náš žal. Když rozkvétá lán máků červených, my nechtěli spát na polích flanderských. Kdo je autorem této básně? Zapiš:
7. Jak se nazývá zvon, jehož výška je 3,36 m, má průměr 3,21 m a váží 22,6 tun?
8. Co bys označil jako jeho zvláštnost?
9. Nebe jí dalo modrý klín, jak oči děcek při usmání, ta bílá, ta je z kopretin, nebe jí dalo modrý klín, a růže napršely na ni. Ze které básně je tento úryvek?

<p>10. Kdo je autorem této básně?</p> <ul style="list-style-type: none">a) Karel Kramářb) Alois Storchc) Jaroslav Seifert
<p>11. Jistě znáš jméno Tomáš Garrigue Masaryk. Víš však, kdy zemřel? Vyber správné datum:</p> <ul style="list-style-type: none">a) 7. 3. 1850b) 14. 9. 1937c) 28. 10. 1918
<p>12. Kde bys našel hrob TGM?</p> <ul style="list-style-type: none">a) v Hodoníněb) v Prazec) v Lánech
<p>13. Ve kterých letech vykonával TGM funkci prezidenta Československa? Zjisti a doplň údaj:</p>
<p>14. Vyber správnou možnost:</p> <p>Edvard Beneš zastával tyto politické funkce:</p> <ul style="list-style-type: none">a) generální tajemník ÚVKŠČ, prezident, ministrb) poslanec parlamentu, starosta, člen Sokola, prezident, ministerský předsedac) generální tajemník Čs. Národní rady, ministr zahraničí, poslanec parlamentu, předseda vlády, prezident republiky
<p>15. Edvard Beneš se narodil:</p> <ul style="list-style-type: none">a) 28. 5. 1884 v Kožlanechb) 3. 9. 1948 v Sezimově Ústíc) 14. 9. 1850 v Lánech
<p>16. Milan Rastislav Štefánik byl také vědec. Jako astronom se zabýval:</p> <ul style="list-style-type: none">a) pozorováním meteoritůb) pozorováním Halleyovy kometyc) zatměním Slunce nad Tahiti
<p>17. Když tragicky M. R. Štefánik zahynul, bylo mu:</p> <ul style="list-style-type: none">a) 40 letb) 39 letc) 38 let
<p>18. Jaký symbol je použit pro znázornění vítězství Čechoslováků nad Habsburky na dobových plakátech a pohlednicích. A proč?</p>